

Právo na prerokovanie
vecí v primeranej lehote
v judikatúre ESLP

JUDr. Marica Pirošíková
zástupkyňa vlády SR pred ESLP

Právo na prerokovanie veci v primeranej lehote:

- o Pri posudzovaní porušenia práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru Súd posudzuje tieto dve kritéria:
 - o Určenie dĺžky lehoty
 - o Zhodnotenie primeranosti lehoty

Určenie začiatku plynutia lehoty:

- o V občianskoprávných veciach začína lehota plynúť dňom začatia konania, spravidla dňom podania žaloby či návrhu na príslušný súd, ktorým je obvykle súd prvej inštancie, ale môže ním byť aj súd vyššieho stupňa, ktorý za určitých okolností rozhoduje na prvom a poslednom stupni, (napríklad Federálny súd vo Švajčiarsku, Účtovný dvor v Taliansku, Štátna rada v Belgicku).
- o V niektorých prípadoch sa lehota počítala od vydania platobného rozkazu, rozhodnutia o zhabaní veci, podania trestného oznámenia so súčasným uplatnením nároku na náhradu škody, podania návrhu na predbežné opatrenie, podania odporu treťou osobou z dôvodu, že bola vlastníkom veci, ktorej sa týkala exekúcia.
- o Lehota však môže začať plynúť pred uskutočnením úkonu začínajúceho konanie pred súdom, ktorým navrhovateľ žiada súd, aby rozhodol o jeho spore.
- o Počítanie rozhodného obdobia sa začína od dátumu, keď Dohovor nadobudol účinnosť vo vzťahu k dotknutému štátu. Súd však zároveň berie do úvahy stav, v akom sa nachádzalo konanie k tomuto dátumu.

Určenie začiatku plynutia lehoty v trestných veciach:

- o V trestných veciach sa rozhodné obdobie začína v deň, keď bola osoba oficiálne obvinená z trestného činu. Pojem „obvinenie“, uvedený v článku 6 ods. 1 Dohovoru rovnako ako pojem „občianskoprávny spor“ má menej formálny obsah ako vo vnútroštátnom práve. „Obvinením“ je podľa Súdu „oficiálne oznámenie príslušného orgánu danej osobe, že údajne spáchala trestný čin“, ale v určitých prípadoch môže ísť aj o iný akt, ktorý má takýto obsah a ktorý podstatne ovplyvňuje situáciu podozrivého. Takéto menej formálne chápanie obvinenia je odvodené z viacerých rozsudkov Súdu.
- o Súd preto prijal za určitých okolností za rozhodujúci pre začiatok plynutia rozhodného obdobia aj dátum, keď sa začalo vyšetrovanie, dátum, kedy bol vydaný príkaz na zatknutie, dátum zadržania alebo zatknutia obvineného, dátum oznámenia obvinenia, dátum, kedy sa obvinený oficiálne dozvedel o trestnom stíhaní, dátum, kedy si obvinený zvolil obhajcu. K prekročeniu primeranej lehoty môže dôjsť už v prípravnom konaní, a to aj v prípadoch, v ktorých bolo trestné stíhanie zastavené už v tomto štádiu konania a obžaloba ani nebola podaná.

Určenie konca plynutia lehoty:

- o Za koniec rozhodného obdobia sa v oboch druhoch konaní považuje dátum prijatia konečného rozhodnutia vnútroštátneho orgánu bez ohľadu na to, na akej úrovni v rámci štruktúry štátnych orgánov bolo prijaté.
- o Konečným rozhodnutím tak môže byť rozhodnutie súdu prvého stupňa, dovolacieho súdu, najvyššej súdnej inštancie (Kasačný súd vo Francúzsku, Snemovňa lordov v Spojenom kráľovstve, Federálny súd vo Švajčiarsku, Štátna rada vo Francúzsku, Najvyšší správny súd v Portugalsku alebo Švédsku, Účtovný dvor v Taliansku, Najvyšší súd SR a iné), ako aj najvyššieho orgánu ochrany ústavnosti, ak rozhodnutie ústavného súdu môže „ovplyvniť výsledok konania“, a preto je potrebné vziať ho do úvahy pri výpočte rozhodného obdobia. Rozhodné obdobie sa môže skončiť aj prijatím rozhodnutia o odmietnutí povolenia podať opravný prostriedok, rozhodnutia o zarátaní doby väzby do trestu alebo rozhodnutia o súhrnnom treste, rozhodnutia o zastavení konania, napríklad v dôsledku dosiahnutia zmieru.
- o Súd neberie do úvahy úkony, ktoré podľa jeho úsudku neboli rozhodujúce pre vyriešenie sporu, napríklad žiadosť o obnovu konania alebo o výklad rozsudku.

Zhodnotenie primeranosti lehoty:

- o Primeranosť dĺžky konania sa posudzuje vždy s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Súd pritom berie do úvahy:
 - o skutkovú, právnu a procesnú zložitosť prípadu,
 - o správanie štátnych orgánov a účastníkov konania,
 - o to, aký význam malo konanie pre sťažovateľa.

Zhodnotenie primeranosti lehoty:

- o Primeranosť dĺžky konania sa posudzuje vždy s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Súd pritom berie do úvahy:
 - o skutkovú, právnu a procesnú zložitosť prípadu,
 - o správanie štátnych orgánov a účastníkov konania,
 - o to, aký význam malo konanie pre sťažovateľa.

Skutková, právna a procesná zložitosť:

- o Ako skutkovo zložité boli Súdom vyhodnotené prípady, v ktorých sa konanie vyznačovalo zložitosťou dokazovania – napríklad keď bolo potrebné vypočítať veľký počet svedkov, vypracovať znalecké posudky, išlo o rozsiahlu hospodársku trestnú činnosť atď.
- o O právnej zložitosti možno hovoriť napríklad vtedy, ak boli v konaní vznesené otázky týkajúce sa príslušnosti, ústavnosti, ak bolo potrebné interpretovať medzinárodnú zmluvu.
- o O procesnej zložitosti konania svedčí veľký počet strán, veľký počet obvinených alebo svedkov, značný počet návrhov podávaných stranami v priebehu konania, problémy súdu súvisiace so zhromažďovaním a preštudovaním veľkého počtu dôkazov, s vyhľadávaním a vypočúvaním svedkov, ktorí zmenili meno alebo adresu, so zabezpečením uskutočnenia úkonov na základe dožiadaní v rámci štátu a v cudzine, ďalej skutočnosť, že súd sa musel oboznamovať s obsiahlym spisom, prípady, keď sa viedlo viac konaní proti istej osobe, prekonávanie vzájomnej prepojenosti viacerých súčasne prebiehajúcich konaní atď.

Význam konania pre sťažovateľa:

- o Význam predmetu sporu pre sťažovateľa je diferenciačným kritériom na určenie dvoch skupín konaní.
- o Prvú skupinu konaní Súd osobitne nevymedzuje. Predmet týchto konaní môže byť rôznorodý, ide napríklad o bežné majetkové spory s výnimkou tých, ktoré sa týkajú bezprostredného zabezpečenia prostriedkov na živobytie. Súd pri týchto konaniach iba všeobecne vyžaduje, aby boli vedené s primeranou rýchlosťou. Ďalej platí, že lehota konania v trestných veciach by sa mala spravidla posudzovať prísnejšie ako lehota konania v občianskych veciach so zreteľom na dôsledky, ktoré má takéto konanie na postavenie obvineného, jeho povesť, profesionálnu činnosť atď. Osobitne to platí, ak je obvinený vo väzbe. V takom prípade sa žiada, aby bolo konanie „osobitne rýchle“.
- o Druhej skupine konaní by sa z hľadiska ich predmetu mala venovať zvýšená pozornosť. Tieto konania by mali byť vedené s osobitnou rýchlosťou, a niektoré až s výnimočnou rýchlosťou. Je to tak z dôvodu, že na výsledku takýchto konaní má sťažovateľ eminentný záujem, pretože sa koná o nárokoch, o ktorých ak by nebolo rozhodnuté urýchlene, poskytnutá ochrana by sa minula účinku. Ide napr. o pracovnoprávne spory, spory týkajúce sa činnosti, ktorá je zdrojom obživy, spory týkajúce sa dôchodkov, vecí sociálneho zabezpečenia, spory týkajúce sa náhrady škody za ublíženie na zdraví, spory týkajúce sa osobného statusu a pod. „Výnimočná“ rýchlosť sa vyžaduje vo veciach detí odňatých z výchovy rodičov, ich styku s deťmi a pozbavenia rodičovských práv. Súd ju vyžaduje aj v konaniach o náhradu škody hemofilikom infikovaným vírusom AIDS po transfúzii krvi.

Správanie štátnych orgánov a účastníkov konania:

- o Prietahy v konaní pripísateľné stranám môže spôsobiť:
 - o podanie návrhu na začatie konania na vecne alebo miestne nepríslušný súd
 - o predkladanie žiadostí o odročenie,
 - o predkladanie žiadostí o dodatočné vyšetrowanie alebo o dodatočný čas na predloženie podaní,
 - o opakovaná zmena právnych zástupcov,
 - o požadovanie overenia údajne nových skutočností, ktoré sa potom ukázalo ako neodôvodnené,
 - o neprítomnosť na pojednávaní,
 - o opakované podanie žaloby, ktorá už bola súdu predložená a následne vzatá späť,
 - o neúspešný pokus o zmier,
 - o podania, ktorých počet spôsobil, že konanie sa skomplikovalo -
 - žiadosti o prepustenie na slobodu,
 - námietky zaujatosti sudcu,
 - žiadosť o postúpenie veci inému senátu,
 - odvolania proti nemeritórnym rozhodnutiam a pod.,
 - o úplné alebo čiastočné využívanie zdanlivej alebo skutočnej výhodnosti dostupných opravných prostriedkov a stanovených lehôt,
 - o „ťažko pochopiteľné kroky“ vyvolávajúce dojem malej spolupráce (napr. odmietnutie predložiť dokument, podpísať zápisnicu, predložiť výsledok lekárskeho vyšetrenia a pod.)

Správanie štátnych orgánov a účastníkov konania:

- o V občianskoprávných veciach sa vyžaduje, aby účastníci konania poskytli potrebnú súčinnosť. Účastníci však nie sú povinní využiť prostriedky na urýchlenie konania, ktoré im poskytuje zákon, ak sú také prostriedky vo všeobecnosti málo účinné (napr. sťažnosť na prietahy predsedovi dotknutého súdu).

Správanie štátnych orgánov a účastníkov konania:

- o Iba preťah, ktorý je možné pripísať štátu, môže viesť k záveru, že primeraná lehota nebola rešpektovaná.
- o Štátnym orgánom sú pričítateľné napríklad:
 - o preťahy pri vydávaní predbežného opatrenia,
 - o neobvyklá dĺžka vyšetrovania,
 - o preťahy pri začatí vyšetrovania alebo pri získavaní spisov z iného súdu,
 - o dlhotrvajúca neschopnosť sudcu zodpovedného za prípravu konania vypočuť obžalovaného alebo konfrontovať ho so spoluobvineným,
 - o preťahy pri vypočúvaní svedkov a poverovaní znalca vypracovaním znaleckého posudku,
 - o nespojenie vzájomne súvisiacich občianskoprávných konaní,
 - o dlhé obdobie medzi skončením vyšetrovania podozrivého a vznesením obvinenia,
 - o preťahy pri ukončení vyšetrovania,
 - o preťahy pri obžalovaní obvineného,
 - o predvolanie nesprávnych svedkov,

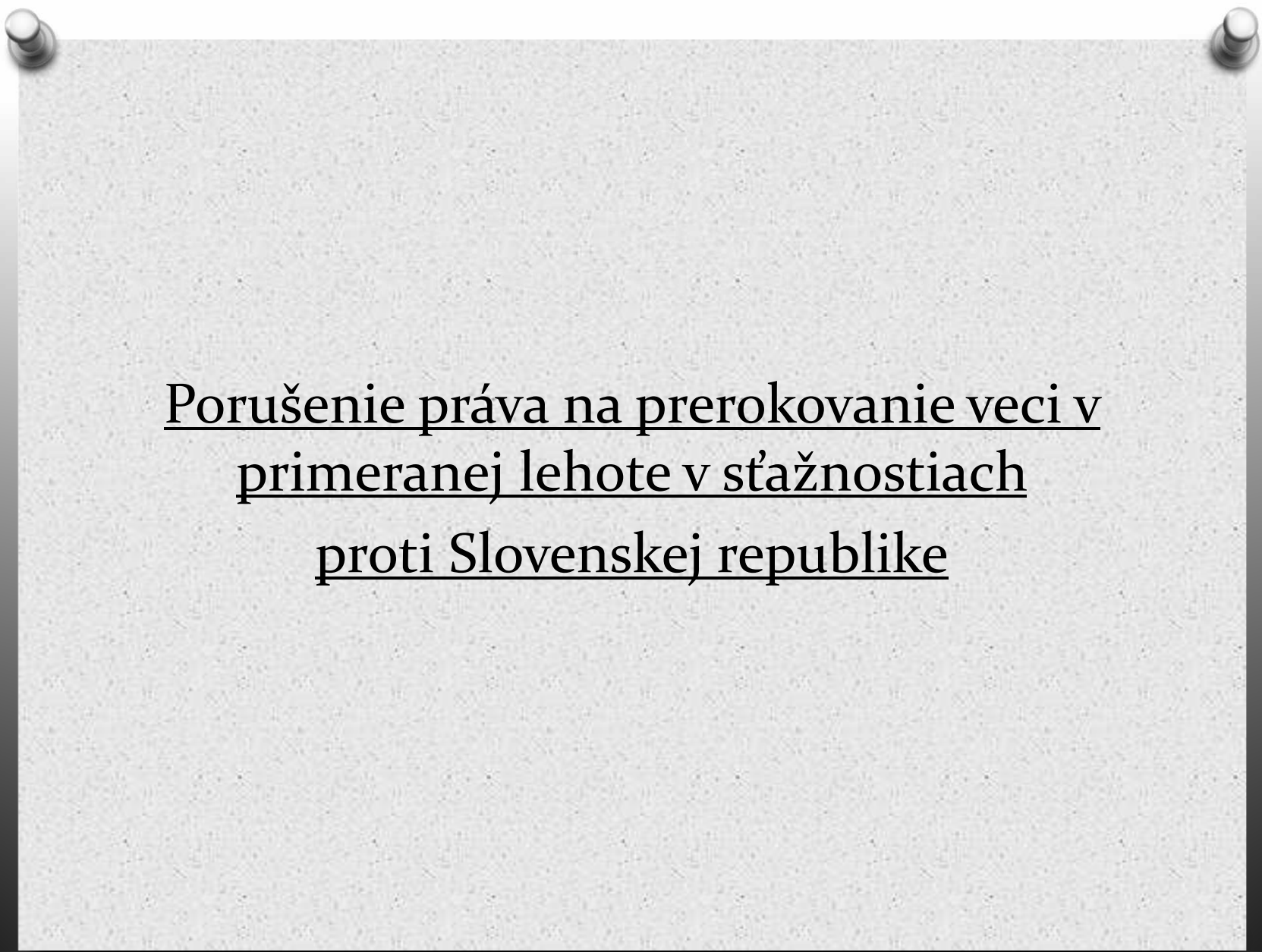
Správanie štátnych orgánov a účastníkov konania:

- o pomalosť pri vypočúvaní svedkov, pri príprave znaleckých posudkov aj napriek tomu, že znalci boli vyzvaní na predloženie posudku sudcom zodpovedným za vedenie konania,
- o prieťahy pri zisťovaní vlastnej nepríslušnosti konať vo veci,
- o prieťahy pri zisťovaní formálnych nedostatkov predvolania, pri upovedomení protistrany o podaní odvolania,
- o nedoručenie predvolania niektorým zo žalovaných,
- o pripustenie prehnaného počtu pojednávaní,
- o prieťahy spôsobené prokurátorom,
- o prieťahy v určení termínu pojednávania alebo určenie vzdialeného termínu,
- o prídlhá doba medzi pojednávaniami alebo automatické odročovanie pojednávania,
- o neprimerané obdobie medzi dvomi medzitýmnymi rozsudkami,
- o prerušenie konania v dôsledku zníženia počtu úradníkov v kancelárii súdu,
- o neschopnosť súdu skončiť konanie vo veci osobitnej naliehavosti,
- o prieťahy vo vyhotovení rozsudku po jeho vyhlásení alebo v jeho doručení účastníkom,
- o zaslanie originálov dokumentov zo súdneho spisu namiesto ich kópií iným súdom.

Správanie štátnych orgánov a účastníkov konania:

- o Zodpovednosť štátu za prieťahy v konaní môže vzniknúť aj vtedy, ak súdy konajú náležite, ale dĺžku konania ovplyvňujú „mimosúdne“ faktory ako napr. nárast ekonomickej trestnej činnosti, rozsah nevybavenej súdnej agendy atď. Súd skúma uvedené kritériá individuálne a spoločne v ich vzájomnej súvislosti.
- o Dôvody na konštatovanie porušenia článku 6 ods. 1 Dohovoru musia byť „dostatočne závažné“, pričom musí dôjsť k prekročeniu určitej „povolenej hranice“ v rámci jedného kritéria alebo v prípade relatívne menej závažných prieťahov v rámci všetkých kritérií spoločne.
- o Základná zásada, ktorou sa Súd pri posudzovaní prieťahov riadi, znie:

„Dohovor zaväzuje zmluvné štáty, aby organizovali svoj právny poriadok takým spôsobom, aby vyhovel požiadavkám článku 6 ods. 1, zahrňujúc aj právo na rozhodnutie vecí v primeranej lehote. Prechodné preťaženie súdov nezakladá zodpovednosť zmluvných strán za predpokladu, že urýchlene prijmú opatrenia spôsobilé prekonať takúto výnimočnú situáciu.“

Porušenie práva na prerokovanie veci v
primeranej lehote v sťažnostiach
proti Slovenskej republike

Sťažnosti na dĺžku trestného konania:

- o V prípade *Hauser v. Slovensko* sa sťažovateľ, ktorý vykonáva doživotný trest odňatia slobody, sa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru sťažoval na dĺžku konania o náhradu škody vzniknutej v dôsledku nedbalého výkonu obhajoby proti svojmu obhajcovi v trestnom konaní. Napadnuté konanie sa začalo v roku 2004 a v priebehu nasledujúcich štyroch rokov okresný súd ustanovil sťažovateľovi postupne štyroch obhajcov, ktorí z rôznych dôvodov odmietli právne zastupovanie prevziať alebo sa proti nemu odvolali. V čase posudzovania sťažnosti Súdom konanie prebiehalo viac ako 8 rokov na dvoch stupňoch konania, pričom stále nebolo právoplatne skončené. Dĺžkou namietaného konania zaoberal aj ústavný súd, ten ju však odmietol ako zjavne neopodstatnenú, nakoľko mal za to, že dôvody advokátov pre odmietnutie prevziať právne zastupovanie boli podložené dostatočnými zdôvodneniami, a teda prieťahy spôsobené týmito skutočnosťami neboli pripísateľné dotknutému súdu. Súd poznamenal, že sťažovateľ bol počas celého trvania konania vo výkone trestu odňatia slobody, preto mal len obmedzenú možnosť nájsť si právneho zástupcu. Poukázal tiež na to, že v čase vyhlásenia uznesenia ústavného súdu konanie trvalo viac ako 4 roky a 6 mesiacov, počas ktorých sa súdy obmedzili výlučne na rozhodovanie a korešpondenciu vo veci otázky právneho zastúpenia. Podľa jeho názoru je v prípadoch stanovených vnútroštátnym právom zodpovednosťou štátu zabezpečiť právne zastúpenie účastníkom konania tak rýchlo a účinne, aby bolo zachované ich právo na prerokovanie veci v primeranej lehote.

Sťažnosti na dĺžku trestného konania:

- o V prípade *Žiačik v. Slovensko* sa sťažovateľ sťažoval na dĺžku trestného konania, ktoré trvalo 5 rokov 1 mesiac a 10 dní na dvoch stupňoch konania. Za prieťahy v konaní Súd označil obdobie neefektívneho postupu spočívajúce v tom, že od pridelenia prípadu inému sudcovi z dôvodu zaujatosti pôvodného sudcu do vrátenia veci prokurátorovi na ďalšie vyšetrovanie uplynul 1 rok a 10 mesiacov a obdobie nečinnosti medzi odvolaním prokurátora proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorým mu bola vec vrátená na ďalšie vyšetrovanie, a rozhodnutím najvyššieho súdu o tomto odvolaní v trvaní 5 mesiacov.
- o V prípade *Krumpel a Krumpelová v. Slovensko* sa sťažovatelia sťažovali na dĺžku trestného konania, v ktorom si ako poškodení uplatnili nárok na náhradu škody. V čase posudzovania sťažnosti Súdom konanie trvalo viac ako 13 rokov a 2 mesiace na dvoch stupňoch konania. Hoci Súd nešpecifikoval jednotlivé obdobia prieťahov, po preskúmaní konkrétnych okolností prípadu a so zreteľom na svoju judikatúru dospel k záveru o neprimeranosti dĺžky konania.
- o V prípade *Bíro v. Slovensko* sa sťažovateľ sťažoval na dĺžku trestného konania, v ktorom si ako poškodený uplatnil nárok na náhradu škody. V čase posudzovania sťažnosti Súdom konanie trvalo 7 rokov a 3 mesiace, pričom sa stále nachádzalo v štádiu prípravného konania. Súd skonštatoval neefektívny postup orgánov činných v trestnom konaní v tom, že trestné stíhanie sa začalo až po 4 rokoch od podania trestného oznámenia, a to z dôvodu nesprávneho posúdenia skutkového stavu. Následne Súd so zreteľom na svoju judikatúru skonštatoval, že vzhľadom na celkovú dĺžku konania a štádium, v ktorom sa trestné konanie v čase posudzovania nachádzalo, bola jeho dĺžka neprimeraná.

Stážnosti na dĺžku občianskoprávneho konania:

- o V mnohých prípadoch proti Slovenskej republike týkajúcich sa občianskoprávnych konaní Súd s ohľadom na celkovú dĺžku konania skonštatoval, že táto sama osebe postačuje na prijatie záveru o jej neprimeranosti. V niektorých prípadoch Súd konštatoval porušenie vzhľadom na rozsah zistených prieťahov. Za prieťahy označil jednotlivé obdobia nečinnosti, ako aj vyčítal vnútroštátnym orgánom ich neefektívny postup, resp. sa stotožnil s prieťahmi, ktoré zistil ústavný súd vo svojom náleze.
- o Prieťahy v občianskoprávnych konaniach mali pôvod predovšetkým v nečinnosti vnútroštátnych súdov, pričom neefektívnosť postupu Súd konštatoval v menšom počte prípadov. Obdobia nečinnosti sa vyskytovali predovšetkým v súvislosti so zabezpečením znaleckého dokazovania či už v období od odročenia pojednávania na účely nariadenia znaleckého dokazovania do samotného ustanovenia znalca alebo v období, ktoré plynulo od ustanovenia znalca do doručenia spisu znalcovi. S vysokou frekvenciou sa vyskytli aj obdobia nečinnosti od predloženia spisu odvolaciemu súdu do rozhodnutia o podanom odvolaní, ďalej od vrátenia spisu na prvostupňový súd do uskutočnenia ďalšieho pojednávania a od podania námietok zaujatosti do rozhodnutia o nich.

Stážnosti na dĺžku občianskoprávneho konania:

- o Nečinnosť súdov často spočívala aj v tom, že po podaní žaloby vo veci nebol vykonaný žiaden procesný úkon, že uplynuli neprimerane dlhé obdobia medzi uskutočnením dvoch pojednávaní, alebo došlo k prietahom pri písomnom vyhotovení rozsudku, resp. doručovaní rozsudku po jeho vyhlásení
- o Vo viacerých konaniach Súd poukázal aj na neefektívnosť v postupe vnútroštátnych súdov, predovšetkým v súvislosti so znaleckým dokazovaním. V tomto ohľade Súd konštatoval, že formulácia otázok znalcovi nebola dostatočne presná, čo viedlo k potrebe nariadiť dodatočné znalecké dokazovanie. Súd navyše poznamenal, že na účely zabezpečenia súčinnosti sporových strán so znalcom pri obhliadke predmetu sporu vnútroštátne sudy neprijali žiadne opatrenia, ktorých použitie im vnútroštátny právny poriadok umožňoval, a to napríklad v podobe uloženia poriadkových pokút. Rovnako to platí aj pre neskoré predloženie znaleckého posudku z dôvodov na strane znalca. Ďalšie časté konštatovanie neefektívneho postupu spočívalo v tom, že prvostupňový súd sa neriadil právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý prvostupňový rozsudok zrušil. Prietahy napokon tvorili obdobia neefektívneho postupu pri zisťovaní informácií od dožiadaných orgánov.

Sťažnosti na dĺžku občianskoprávneho konania:

- o V prípade *Gajdúšek v. Slovensko* sa sťažovateľ sťažoval na dĺžku konania o zrušenie podielového spoluvlastníctva, ktoré v čase posudzovania sťažnosti Súdom trvalo viac ako 9 rokov a 7 mesiacov. Za prieťahy v konaní Súd označil nasledujúce obdobia nečinnosti vnútroštátnych súdov v celkovom trvaní 2 rokov a 4 mesiacov a zároveň poukázal aj na neefektívny postup okresného súdu: nečinnosť krajského súdu pri rozhodovaní o sťažovateľovej žiadosti o vylúčenie sudcov okresného súdu v trvaní 8 mesiacov; nečinnosť okresného súdu v období od predloženia námietky zaujatosti znalca sťažovateľom do rozhodnutia o nej v trvaní 6 mesiacov; nečinnosť krajského súdu, ktorá plynula od predloženia spisu na odvolacie konanie do rozhodnutia o podaných odvolaniach týkajúcich sa znalečného a výkonu funkcie znalca v trvaní 6 mesiacov; neefektívny postup okresného súdu spočívajúci v tom, že znalcovi nebolo umožnené v priebehu 2 rokov obhliadnuť nehnuteľnosti pre zlý zdravotný stav žalobcu. V tejto súvislosti Súd poznamenal, že zdravotným stavom žalobcu nečinnosť okresného súdu nemožno ospravedlniť, pretože vnútroštátne právo mu poskytovalo možnosti na vyvinutie nátlaku na žalobcu v prípade, že znemožňuje pokračovanie v konaní. Súd ďalej poukázal na 8-mesačnú nečinnosť okresného súdu v období od vyhlásenia rozsudku až do jeho doručenia sťažovateľovi.

Sťažnosti na dĺžku občianskoprávneho konania:

- o V prípade *Trenčiansky v. Slovensko* sa sťažovateľ sťažoval na dĺžku konania o žalobe na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, v ktorom on a jeho manželka vystupovali ako žalovaní. Celková dĺžka konania v čase posudzovania sťažnosti Súdom predstavovala viac ako 17 rokov a 2 mesiace na troch stupňoch konania, avšak vzhľadom na časovú pôsobnosť Dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike Súd posúdil obdobie v trvaní 8 rokov. Za prieťahy v konaní Súd označil nasledujúce obdobia nečinnosti vnútroštátnych súdov v celkovom trvaní 2 rokov a 4 mesiacov a navyše poukázal aj na neefektívny postup okresného súdu: obdobie nečinnosti v trvaní 8 mesiacov od oznámenia mien dedičov po navrhovateľke okresnému súdu do vydania uznesenia okresného súdu, ktorým pripustil vstup dvoch právnych nástupcov navrhovateľky do konania na strane žalobcov; obdobie nečinnosti krajského súdu v odvolacom konaní v trvaní viac ako 6 mesiacov; viac ako 3-mesačné obdobie nečinnosti od zrušenia prvostupňového rozsudku krajským súdom do doručenia tohto rozhodnutia právnomu zástupcovi sťažovateľa; obdobie nečinnosti medzi dvoma uskutočnenými pojednávaniami na okresnom súde v trvaní viac ako 11 mesiacov; neefektívny postup okresného súdu spočívajúci v tom, že nedostatočne zistil skutočný stav veci a neriadil sa právnym názorom odvolacieho súdu.

Sťažnosti na dĺžku občianskoprávneho konania:

- o V prípade *Záborský a Šmáriková v. Slovensko* sa sťažovatelia sťažovali na dĺžku konania o žalobe o vydanie nehnuteľnosti z titulu reštitúcie. Celková dĺžka konania predstavovala viac ako 8 rokov a 8 mesiacov na dvoch stupňoch, avšak vzhľadom na časovú pôsobnosť Dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike Súd posúdil obdobie v trvaní 8 rokov 6 mesiacov a 23 dní. Za prieťahy v konaní Súd označil nasledujúce obdobia nečinnosti vnútroštátnych súdov v celkovom trvaní 1 roka a 8 mesiacov, a navyše poukázal aj na ich neefektívny postup: obdobia nečinnosti okresného súdu, ktoré nasledovali po vyhlásení rozsudku z roku 1993 a rozsudku z roku 1995 do ich doručenia účastníkom konania (spolu 8 mesiacov); neefektívny postup okresného súdu spočívajúci v tom, že bolo potrebné prijať dopĺňujúci rozsudok a opravné uznesenie k pôvodnému rozsudku z roku 1995; neefektívny postup krajského súdu spočívajúci v nepresnom formulovaní otázky položenej znalcom, v dôsledku čoho vznikla potreba opätovného nariadenia znaleckého dokazovania; neefektívny postup okresného súdu spočívajúci v tom, že jeho rozhodnutie bolo zrušené krajským súdom, a to z dôvodu pochybenia okresného súdu, keď neposkytol sporovým stranám dostatočnú lehotu na predloženie vyjadrenia; obdobie nečinnosti okresného súdu od nariadenia znaleckého dokazovania do ustanovenia znalca v trvaní 4 mesiacov; obdobie nečinnosti okresného súdu od ustanovenia znalca do momentu, keď mu bol doručený spis v trvaní 5 mesiacov; obdobie nečinnosti okresného súdu od vyhlásenia rozsudku do jeho doručenia stranám v trvaní 3 mesiacov.

Sťažnosti na dĺžku konaní vyžadujúcich si osobitnú starostlivosť:

- o Pokiaľ ide o pracovnoprávne konania, celková dĺžka konania v niektorých prípadoch sťažností podaných proti Slovenskej republike presiahla 10 rokov. V prípade *Široký v. Slovensko* predstavovala vyše 15 rokov, avšak vzhľadom na časovú pôsobnosť Dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike Súd mohol posúdiť iba časť tohto konania v trvaní 13 rokov a 5 mesiacov. V prípade *Klimek v. Slovensko* už samotná dĺžka konania, ktoré trvalo 9 rokov a 6 mesiacov, sama osebe Súdu postačovala na prijatie záveru o jej neprimeranosti. V tomto prípade Súd iba poznamenal, že vec bola dvanásťkrát odročená pre nekompletnosť senátu. Za prieťahy však Súd vo viacerých prípadoch označil jednotlivé obdobia nečinnosti, ako aj vyčítal vnútroštátnym orgánom ich neefektívny postup, resp. sa stotožnil s prieťahmi, ktoré označil ústavný súd vo svojom náleze.
- o Nečinnosť vnútroštátnych súdov sa v pracovnoprávných konaniach najčastejšie vyskytovala v súvislosti s predložením spisu na odvolacie konanie do rozhodnutia o podanom odvolaní a od vrátenia spisu na prvostupňový súd do uskutočnenia ďalšieho pojednávania. Ďalšie početné obdobia nečinnosti vznikali v súvislosti s písomným vyhotovením rozsudku a jeho doručovaním, ako aj v dôsledku nečinnosti medzi dvoma uskutočnenými pojednávaniami. Nečinnosť bola konštatovaná aj pri zabezpečovaní znaleckého dokazovania. Vo viacerých konaniach Súd poukázal aj na neefektívny postup súdu spočívajúci v tom, že prvostupňový súd sa neriadil právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý prvostupňový rozsudok zrušil.

Sťažnosti na dĺžku konaní vyžadujúcich si osobitnú starostlivosť:

- o V prípade *Havala v. Slovensko* sa sťažovateľ sťažoval na dĺžku konania o náhradu škody z dôvodu neplatného rozviazania členského pomeru. V čase posudzovania sťažnosti Súdom konanie trvalo viac ako 9 rokov a 6 mesiacov na troch stupňoch konania. Dĺžku konania posudzoval aj ústavný súd, ktorý skonštatoval, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Súd sa stotožnil s nálezom ústavného súdu v tom, že značné prieťahy boli spôsobené najmä krajským súdom, ktorý vo veci konal neefektívne, pričom obdobia prieťahov vo svojom súhrne predstavovali 2 roky a 1 mesiac. Navyše konanie bolo spomalené tým, že najvyšší súd opakovane rušil rozhodnutia súdov nižších stupňov. S ohľadom na svoju judikatúru a konkrétne okolnosti prípadu Súd dospel k záveru, že celková dĺžka konania bola neprimeraná.
- o V prípade *Tomková v. Slovensko* sa sťažovateľka sťažovala na dĺžku konania o neplatnosť výpovede zo zamestnania, ktoré trvalo 5 rokov 7 mesiacov a 23 dní na troch stupňoch konania. Za prieťahy v konaní Súd označil nasledujúce obdobia nečinnosti vnútroštátnych súdov, ktoré vo svojom súhrne predstavujú 3 roky a 2 mesiace: obdobie od výzvy okresného súdu na predloženie dokladov odporcom do určenia termínu pojednávania v trvaní 1 rok a 2 mesiace; obdobie 4 mesiacov medzi dvomi uskutočnenými pojednávaniami na okresnom súde; obdobie od predloženia spisu na odvolacie konanie do uskutočnenia prvého pojednávania v trvaní 1 rok a 6 mesiacov.

Sťažnosti na dĺžku konaní vyžadujúcich si osobitnú starostlivosť:

- o Pokiaľ ide o sťažnosti podané proti Slovenskej republike vo vzťahu ku konaniam týkajúcim sa osobného statusu (predovšetkým konania o rozvod, o určenie otcovstva, o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, o žalobe na ochranu osobnosti atď.), vyskytol sa prípad, v ktorom celková dĺžka konania predstavovala viac ako 25 rokov a 9 mesiacov, avšak vzhľadom na časovú pôsobnosť Dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike Súd mohol posúdiť iba časť tohto konania v trvaní 11 rokov a 2 mesiacov. V niektorých prípadoch celková dĺžka konania sama osebe postačovala na konštatovanie Súdu o jej neprimeranosti. V iných prípadoch Súd označil za prieťahy jednotlivé obdobia nečinnosti, resp. sa stotožnil s prieťahmi, ktoré označil ústavný súd vo svojom náleze. Obdobia nečinnosti najčastejšie vznikali v súvislosti s tým, že po podaní žaloby na nepríslušný súd bol spis predložený príslušnému súdu až po uplynutí neprimerane dlhého obdobia, a to buď pre spory o príslušnosť, alebo pre ničím neospravedlnenú nečinnosť súdu, na ktorý bola žaloba podaná. Nečinnosť bola ďalej konštatovaná v prípadoch, keď sa pojednávanie odročilo z dôvodu potreby vykonania určitého procesného úkonu, pričom ten bol vykonaný až po uplynutí dlhšieho obdobia. V jednom prípade, v ktorom sa vyskytoval cudzí prvok, nečinnosť súdu spočívala v tom, že načas nezabezpečil preklad dokumentov potrebných na získanie dôkazov zo zahraničia. V súvislosti so zabezpečením znaleckého dokazovania bol v jednom prípade zistený neefektívny postup súdu v tom, že odvolací súd zrušil prvostupňový rozsudok z dôvodu opomenutia vypočutia znalca po ukončení znaleckého dokazovania.

Sťažnosti na dĺžku konaní vyžadujúcich si osobitnú starostlivosť:

- o V prípade *Matter v. Slovensko* sa sťažovateľ sťažoval na dĺžku konania o jeho spôsobilosti na právne úkony. Celková dĺžka konania v čase posudzovania sťažnosti Súdnom predstavovala 12 rokov a 4 mesiace na dvoch stupňoch konania, avšak vzhľadom na časovú pôsobnosť Dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike Súd posúdil obdobie v trvaní 7 rokov a 3 mesiacov. Za prieťahy v konaní Súd označil nasledujúce obdobia nečinnosti vnútroštátnych súdov v celkovom trvaní 3 rokov a 1 mesiaca: obdobie 5 mesiacov od oznámenia krajského súdu okresnému súdu, že je potrebné ustanoviť sťažovateľovi opatrovníka, až do jeho ustanovenia okresným súdom; obdobie 5 mesiacov medzi zamietnutím odvolania krajským súdom a nariadením okresného súdu, aby sa sťažovateľ dostavil do liečebne; obdobie 7 mesiacov medzi rozhodnutím najvyššieho súdu o nevyhlúčení sudcov krajského súdu z rozhodovania a rozhodnutím krajského súdu, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu z dôvodu, že okresný súd opomenul vypočúť znalca; obdobie 1 roka a 8 mesiacov medzi rozhodnutím okresného súdu, ktorým nariadil vypracovať druhý znalecký posudok, a určením odborného lekárskeho pracoviska, ktoré malo sťažovateľa na tento účel vyšetriť.

Sťažnosti na dĺžku konaní vyžadujúcich si osobitnú starostlivosť:

- o V prípade *Chovančík v. Slovensko* sa sťažovateľ sťažoval na dĺžku konania o určenie otcovstva. Celková dĺžka konania v čase posudzovania sťažnosti Súdnom predstavovala 25 rokov a 9 mesiacov na troch stupňoch konania, avšak vzhľadom na časovú pôsobnosť Dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike, Súd posúdil obdobie v trvaní 11 rokov a 2 mesiacov. Dĺžkou konania sa zaoberal aj ústavný súd, ktorý skonštatoval, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Ústavný súd uviedol, že k celkovej dĺžke prispeli nedostatky v činnosti okresného súdu spočívajúce najmä v nedodržaní postupu v konaní podľa právnych predpisov o právnej pomoci medzi zainteresovanými zmluvnými štátmi pri doručovaní súdnych písomností a dožiadaní, ako aj vo vykonávaní jednotlivých procesných úkonov bez potrebného uváženia ich významu pre meritórne rozhodnutie o veci. Súd nešpecifikoval jednotlivé obdobia prieťahov, avšak so zreteľom na svoju judikatúru skonštatoval, že celková dĺžka konania bola neprimeraná.

Sťažnosti na dĺžku konaní vyžadujúcich si osobitnú starostlivosť:

- o prípade *Bóna v. Slovensko* sa sťažovateľ sťažoval na dĺžku konania o rozvod a zverenie detí do jeho výchovy, ktoré trvalo viac ako 3 roky a 11 mesiacov na jednom stupni konania. Vláda pripustila, že došlo k prieťahom v konaní v dôsledku dlhodobej práceneschopnosti konajúcej sudkyne a jej následného odchodu do dôchodku. Súd označil za prieťahy v konaní takmer trojročné obdobie, počas ktorého okresný súd vykonal iba jeden procesný úkon. Následne, berúc do úvahy význam konania pre sťažovateľa, skonštatoval, že jeho dĺžka bola neprimeraná.
- o V prípade *Fabišík v. Slovensko* sa sťažovateľ sťažoval *inter alia* na dĺžku konania o úprave práv a povinností k maloletým deťom, ktoré trvalo 6 rokov 5 mesiacov a 26 dní na dvoch stupňoch konania. Za prieťahy v konaní Súd označil dve obdobia nečinnosti okresného súdu v celkovom trvaní 8 mesiacov. Vo vzťahu k postupu krajského súdu Súd za prieťahy označil nasledujúce obdobia nečinnosti v celkovom trvaní približne 2 rokov a 1 mesiaca: obdobie 3 mesiacov od podania odvolania proti povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania do rozhodnutia o ňom a nasledujúce obdobie 2 mesiacov, až kým bol spis zaslaný znalcom; obdobie 8 mesiacov od podania odvolania proti prvému rozsudku do uskutočnenia pojednávania; obdobie 7 mesiacov od podania odvolania proti druhému rozsudku do uskutočnenia pojednávania; obdobie 5 mesiacov od predloženia žiadosti sťažovateľa, aby vec bola prerokovaná súdom z iného kraja, až do rozhodnutia o nej.

Sťažnosti na dĺžku konaní vyžadujúcich si osobitnú starostlivosť:

- o V prípade *E. O. a V. P. v. Slovensko* sa sťažovatelia sťažovali na dĺžku konania o zverení maloletej do výchovy, ktoré iniciovala prvá sťažovateľka, stará mama maloletej, a do ktorého neskôr vstúpil druhý sťažovateľ, otec maloletej. Druhý sťažovateľ v neskoršom štádiu konania podal návrh, ktorým sa domáhal rozhodnutia súdu o jeho práve na styk s dcérou. Celková dĺžka konania predstavovala 4 roky a 13 dní vo vzťahu k prvej sťažovateľke a 3 roky, 9 mesiacov a 6 dní vo vzťahu k druhému sťažovateľovi, pričom konanie prebiehalo na dvoch stupňoch konania. Dĺžku konania posudzoval aj ústavný súd, ktorý skonštatoval porušenie práva prvej sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Súd sa stotožnil s právnym názorom ústavného súdu, ktorý vo svojom náleze za prieťahy označil nasledujúce obdobia nečinnosti okresného súdu v celkovom trvaní viac ako 1 rok a 10 mesiacov, pričom zároveň poukázal aj na jeho neefektívny postup: nečinnosť spočívajúca v tom, že okresný súd nerozhodol načas o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Predbežným opatrením súd okrem iného zakázal matke a maloletej vycestovať do zahraničia, avšak v čase jeho nariadenia už obe boli v zahraničí. Tým vznikla nevyhnutnosť dožiadať kanadské orgány o poskytnutie právnej pomoci, čo okresný súd vykonal až po uplynutí viac ako 18 mesiacov; neefektívnosť spočívajúca v tom, že okresný súd nevykonal dôkazy vrátane znaleckého posudku nevyhnutného na rozhodnutie vo veci; 4-mesačná nečinnosť spočívajúca v tom, že okresný súd nerozhodol o ďalšom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v zákonom stanovenej lehote; neefektívnosť konania okresného súdu po vrátení spisu krajským súdom, ktorý zrušil rozhodnutie okresného súdu v rozsahu, v akom zakazoval matke a maloletej vycestovať do zahraničia.

Sťažnosti na dĺžku konaní vyžadujúcich si osobitnú starostlivosť:

- o V prípade *Šimková v. Slovensko* sa sťažovateľka sťažovala na dĺžku dvoch konaní, konkrétne konania o výkon rozhodnutia na základe právoplatného rozsudku súdu o povinnosti sťažovateľkinho otca prispievať jej na výživu a konania o zvýšenie výživného na sťažovateľku, po ktorom nasledovalo konanie o výkon rozhodnutia. Prvé konanie trvalo 5 rokov a takmer 3 mesiace a druhé konanie vyše 6 rokov, obe na dvoch stupňoch konania. Dĺžku namietaných konaní posudzoval aj ústavný súd, ktorý v oboch prípadoch skonštatoval porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, pričom poznamenal, že obe konania boli poznamenané zbytočnými prieťahmi v ich celku. Súd nešpecifikoval jednotlivé obdobia prieťahov, ale so zreteľom na svoju judikatúru skonštatoval, že celková dĺžka oboch konaní bola neprimeraná.